

ESBL & karbapenemaser i Norge – hva driver spredningen?

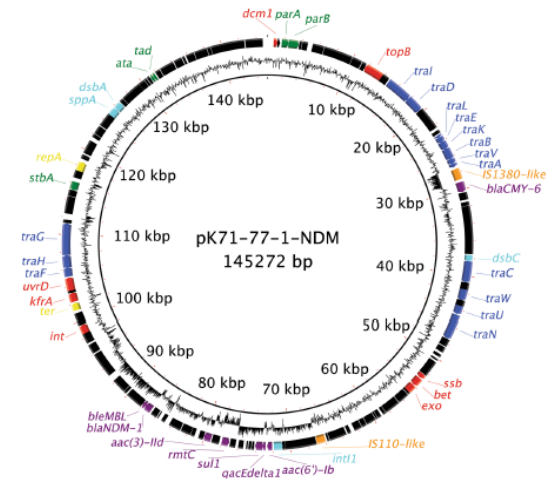
Smittevernforums årskonferanse
Tromsø, 19 oktober 2022

Ørjan Samuelson, Prof./PhD
Nasjonal kompetansetjeneste for påvisning av antibiotikaresistens (K-res)
Universitetssykehuset Nord Norge
&
Mikrobiell farmakologi og populasjonsbiologi
UiT Norges Arktiske Universitet

ESBL vs. karbapenemaser

- Penicilliner
- Cefalosporiner

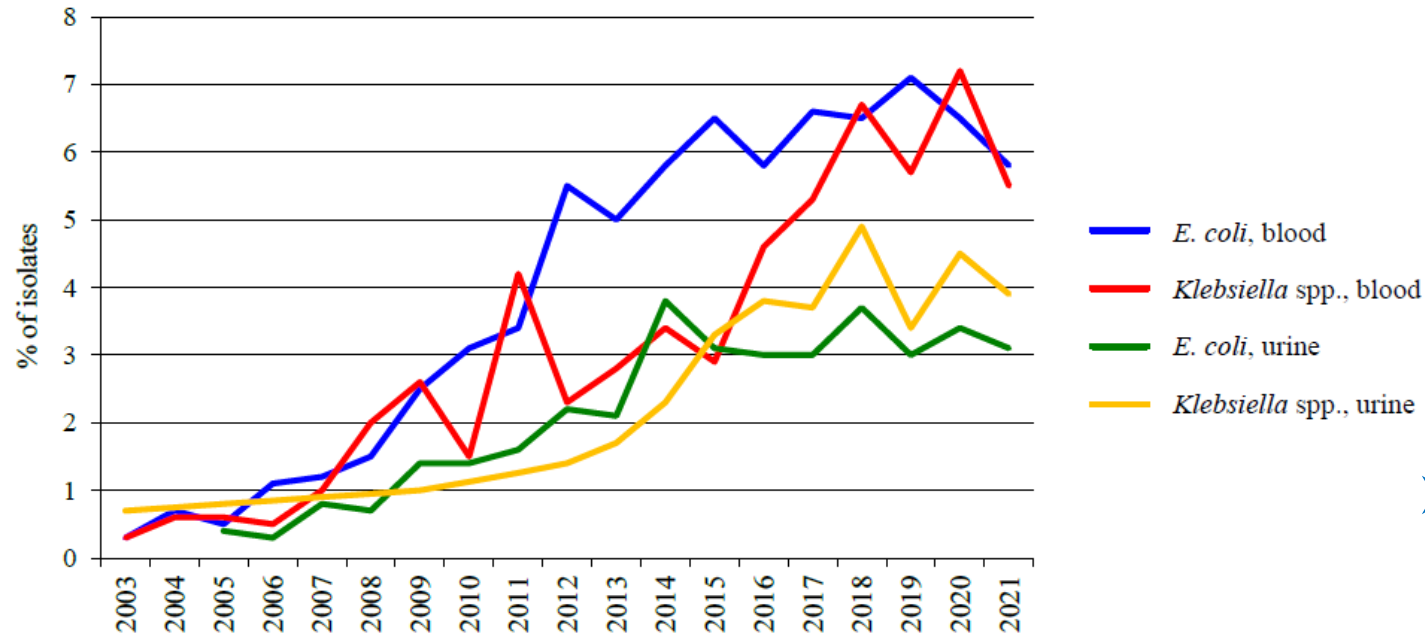
- CTX-M

- Penicilliner
- Cefalosporiner
- **Karbapenemer**

- NDM
- OXA-48
- KPC
- VIM

ESBL – *E. coli* & *K. pneumoniae*

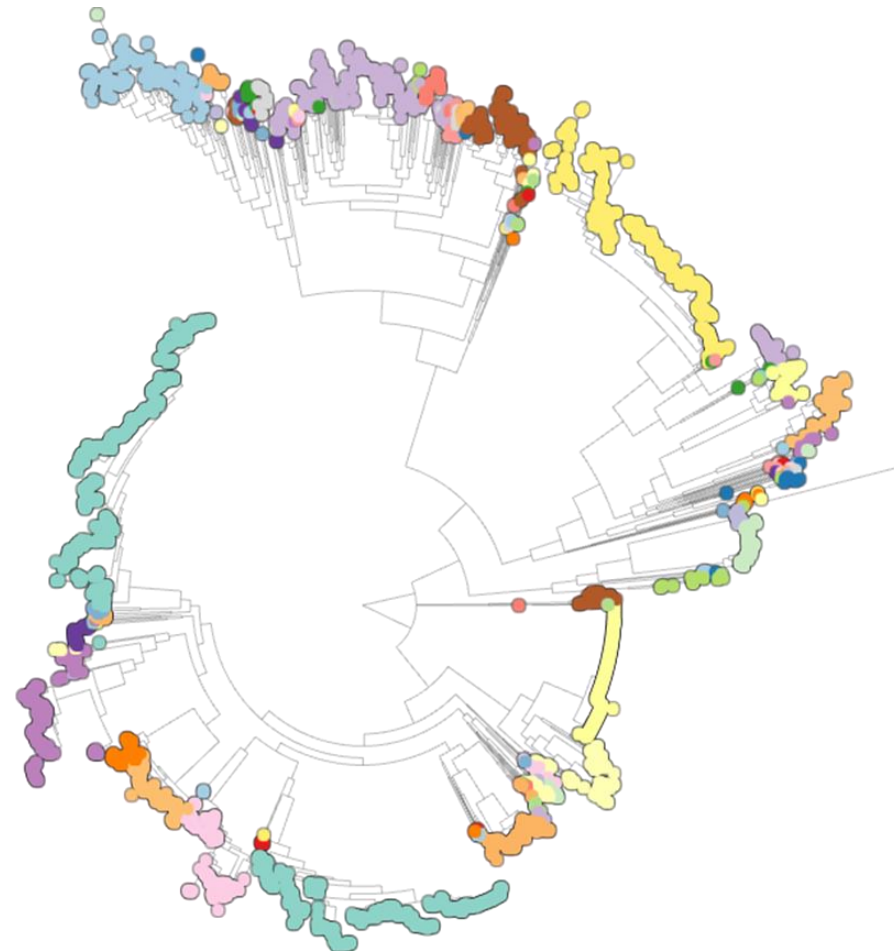
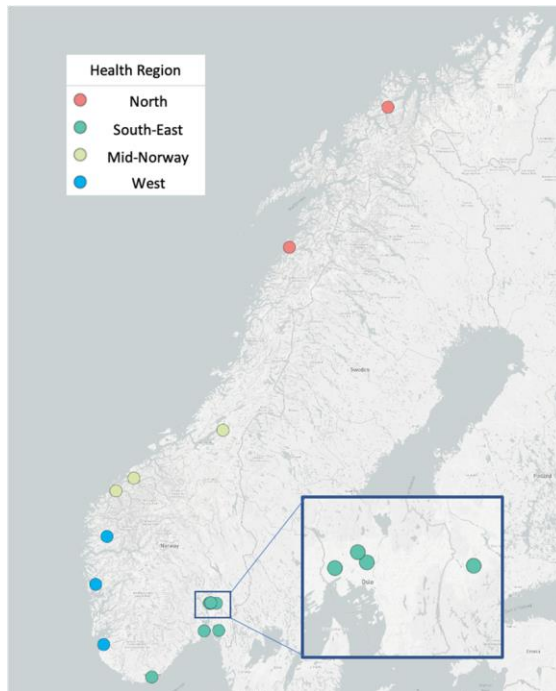
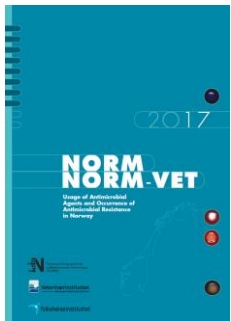

- Ko-resistens ESBL-positiv *E. coli* blodkultur:
 - 66% R ciprofloxacin (10,4%)
 - 40% R gentamicin (5,6%)
 - 64% R trim-sulfa (21,7%)

FIGURE 79. Prevalence of ESBL production among *Escherichia coli* and *Klebsiella* spp. isolates from blood and urine 2003-2021.

Hva ligger bak økningen av ESBL?

➤ NORM *E. coli* bloodkultur 2002-2017 studien

ST73
ST95
ST69
ST131

Hva ligger bak økningen av ESBL?

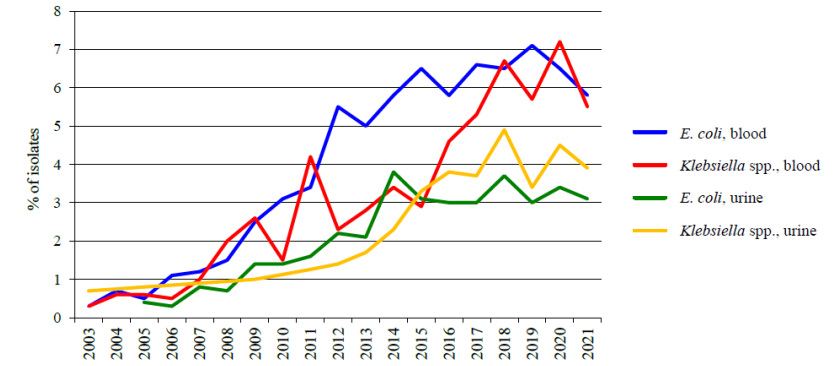
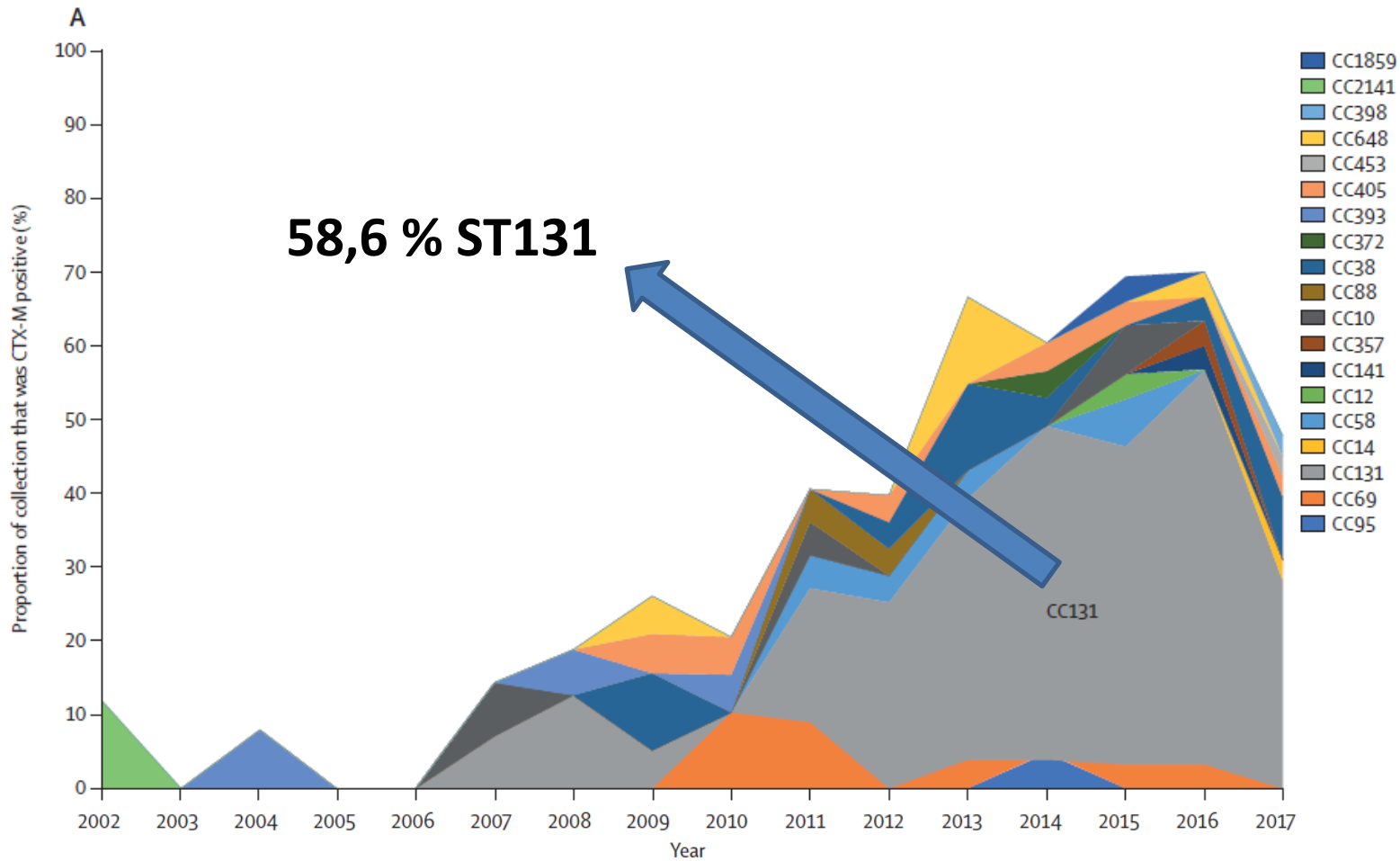

FIGURE 79. Prevalence of ESBL production among *Escherichia coli* and *Klebsiella* spp. isolates from blood and urine 2003-2021.

NORM/NORM-VET 2021

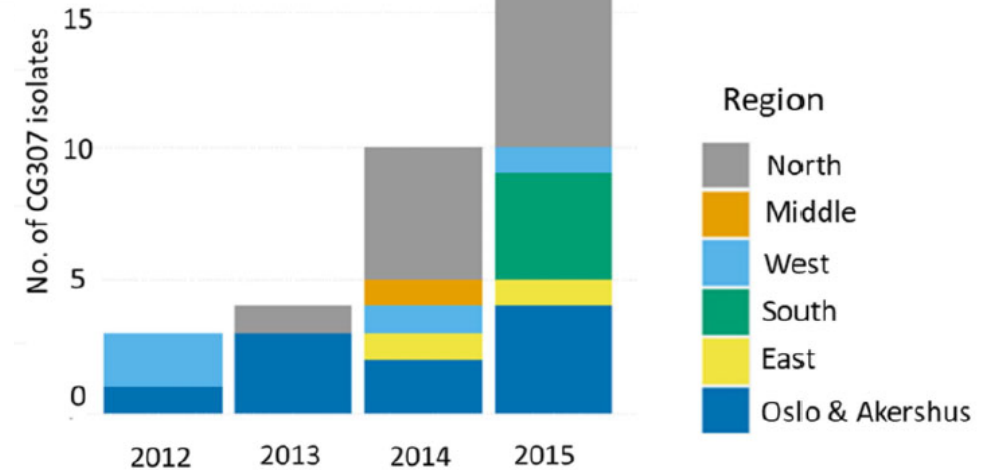
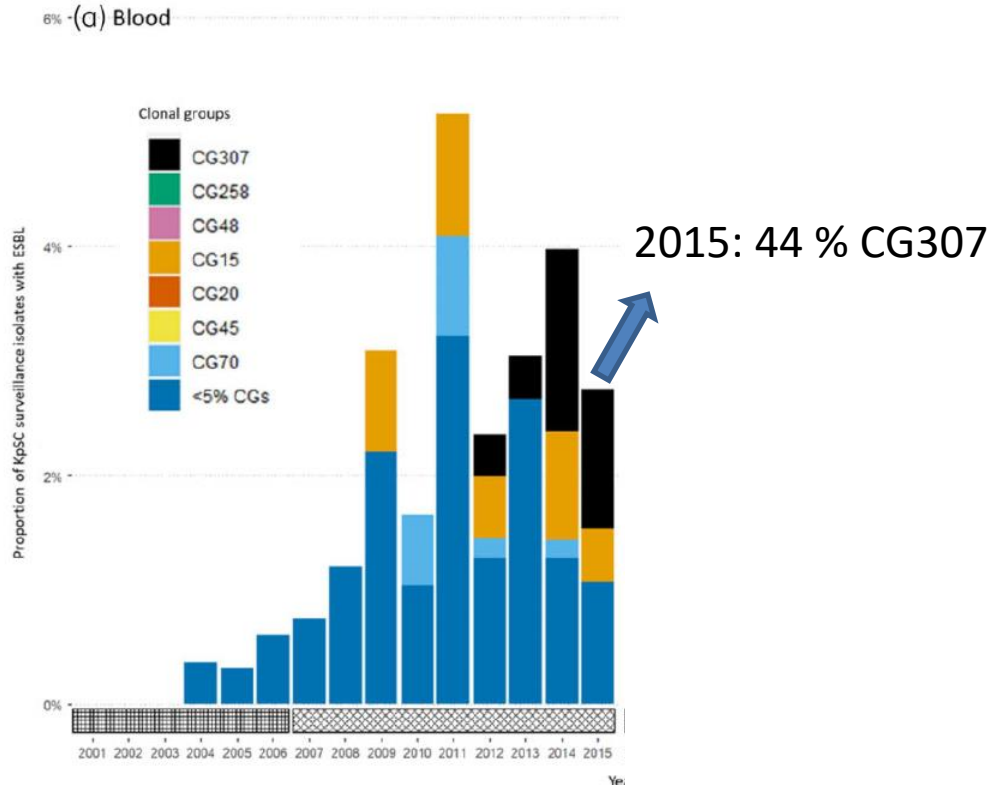
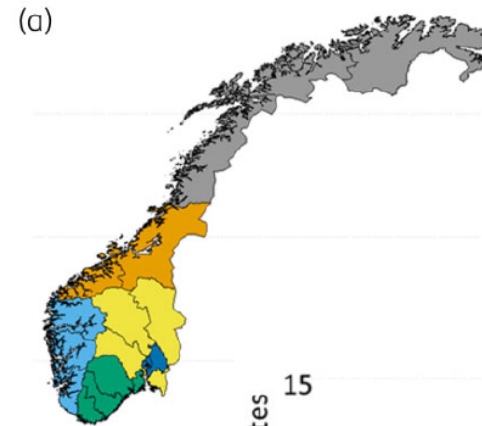

Nicolas-Chanoine M. et al. Clin. Microbiol. Rev. 2014

ESBL & *K. pneumoniae*

A nationwide genomic study of clinical *Klebsiella pneumoniae* in Norway 2001–15: introduction and spread of ESBLs facilitated by clonal groups CG15 and CG307

Aasmund Fostervold^{1,2*}, Marit A. K. Hetland^{1,3}, Ragna Bakksjø¹, Eva Bernhoff¹, Kathryn E. Holt^{4,5}, Ørjan Samuelsen^{6,7}, Gunnar Skov Simonsen^{8,9}, Arnfinn Sundsfjord⁸, Kelly L. Wyres⁴ and Iren Høyland Löhr^{1,2} on behalf of The Norwegian Study Group on *Klebsiella pneumoniae*†

Hva er prevalensen av ESBL bærerskap?

➤ T7 ESBL studien (2015-2016)

Antibiotikasensitivitet - en økende helsetrussel

Effektive antibiotika er en forutsetning for moderne medisinsk behandling i dagens samfunn, blant annet innen kreftbehandling, ryddemedisin, transplantasjoner og vanlige kirurgiske inngrep.

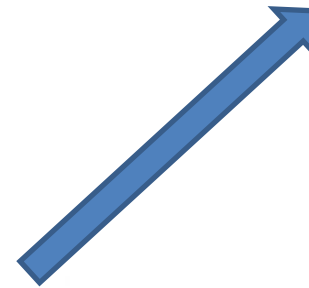
Antibiotikasensitivitet representerer en av de største helseutfordringene framover i følge verdens helseorganisasjon (WHO). I 2007 ble det estimert at antibiotikaresistente bakterier var ansvarlig for 25 000 ekstra dødsfall i EU/EOS-området.

I Norge er det allerede observert bakterier som er motstandsdyktige mot alle tilgjengelige antibiotika. Vi vet imidlertid lite om andelen antibiotikaresistente bakterier i det norske samfunnet. Tromsøundersøkelsen er en unik mulighet til å fremskaffe ny kunnskap på dette området.

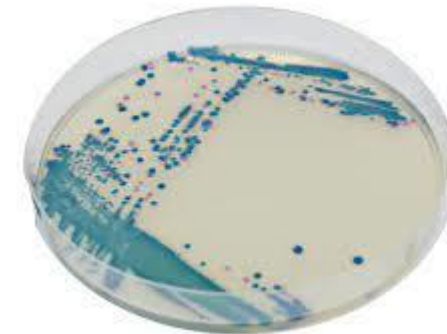
Ved å samle inn avføringsprøver ønsker vi å finne svar på:

- Hvor stor andel av den friske befolkningen er bærer av antibiotikaresistente bakterier?
- Finnes det faktorer som øker risikoen for å bli bærer av antibiotikaresistente bakterier?
- Er det de samme antibiotikaresistente bakteriene vi finner i tarmen hos friske personer som vi finner i pasientprøver?

Ditt bidrag teller - Tromsøundersøkelsen

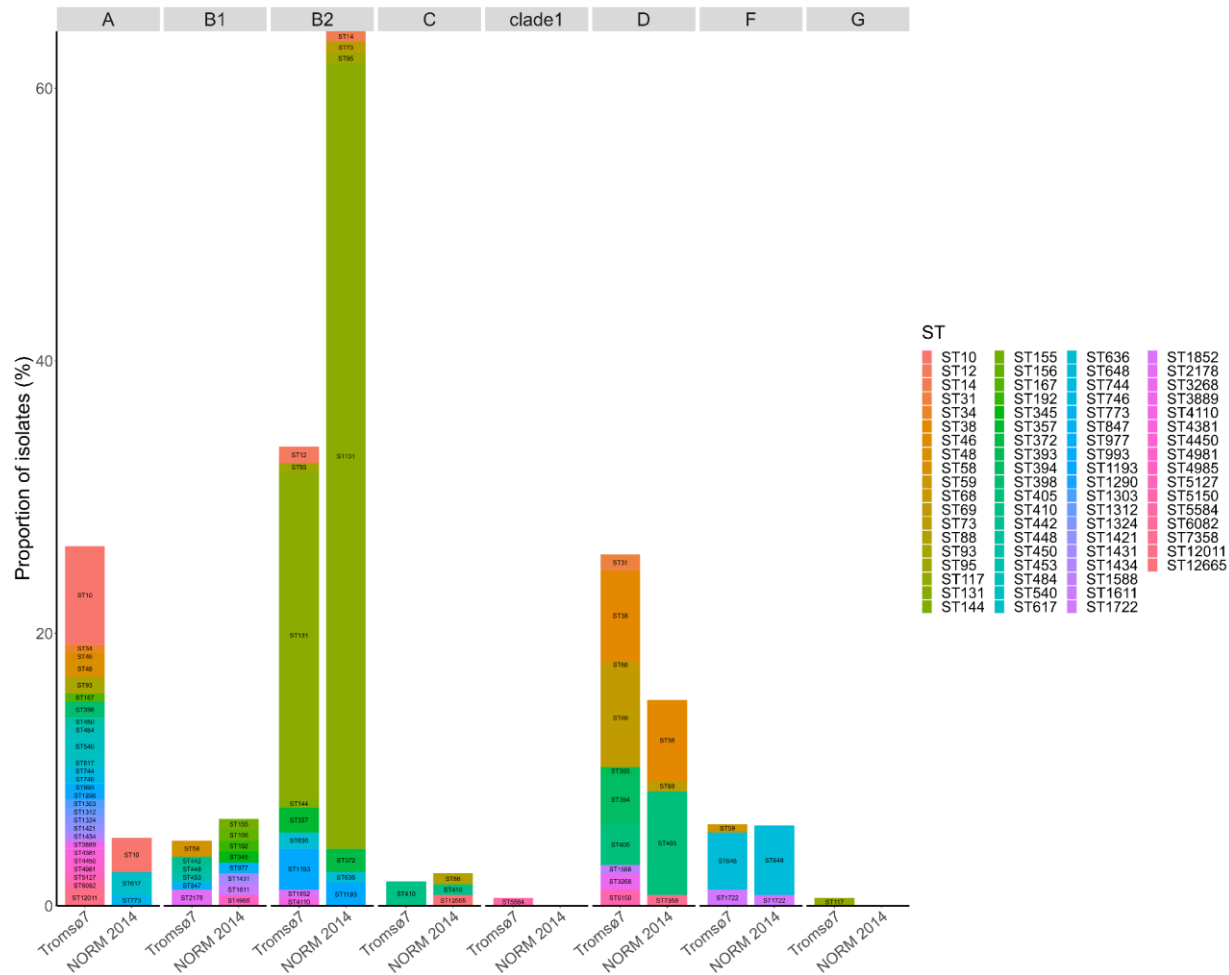
4999 avføringsprøver

- ESBL *E. coli*: 3,3 %
- ESBL *K. pneumoniae*: 0,08 %

Hvilke ESBL kloner bærer vi på?

Er det de samme som forårsaker infeksjon?

vs.

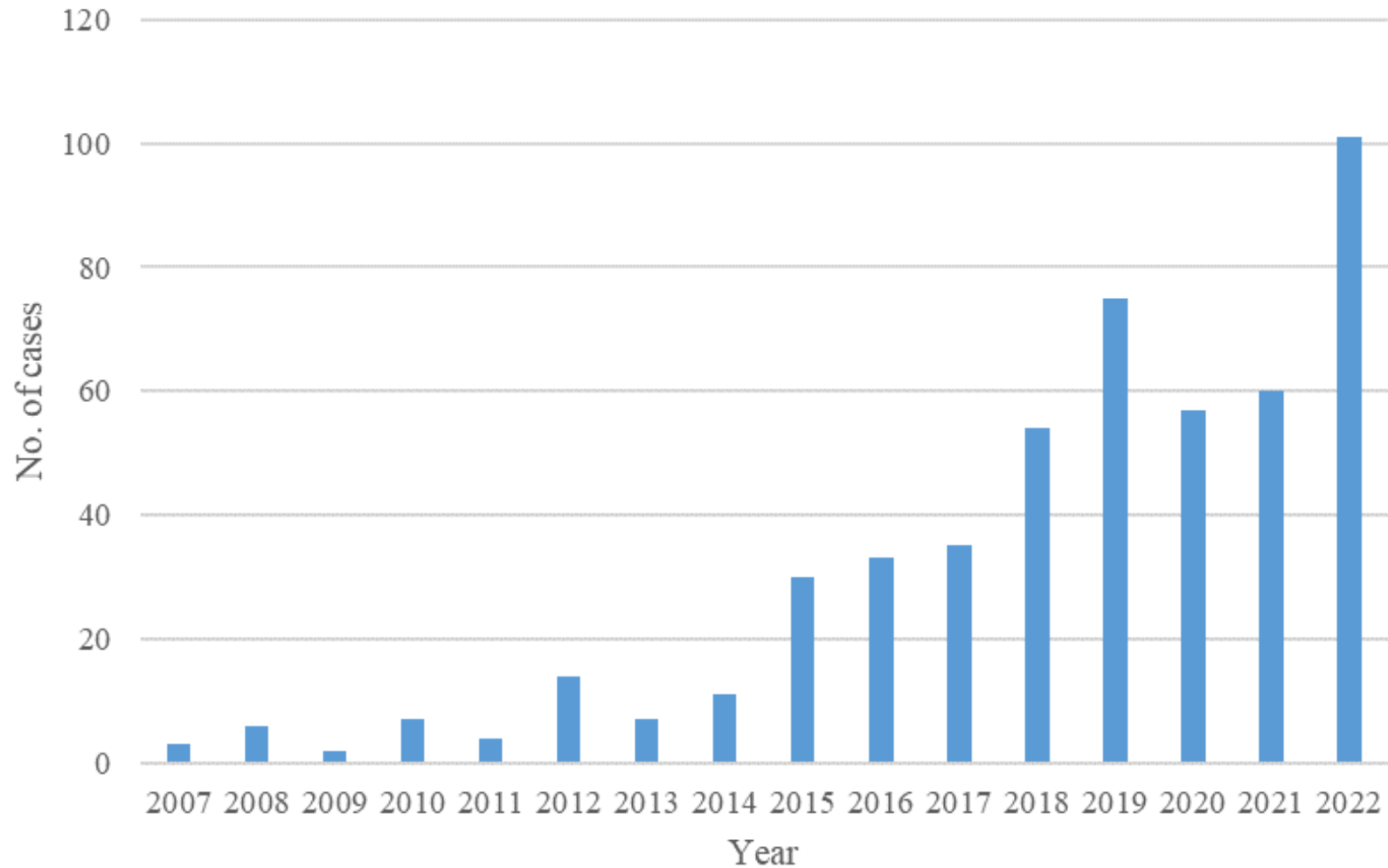
ST131:

58%

24%

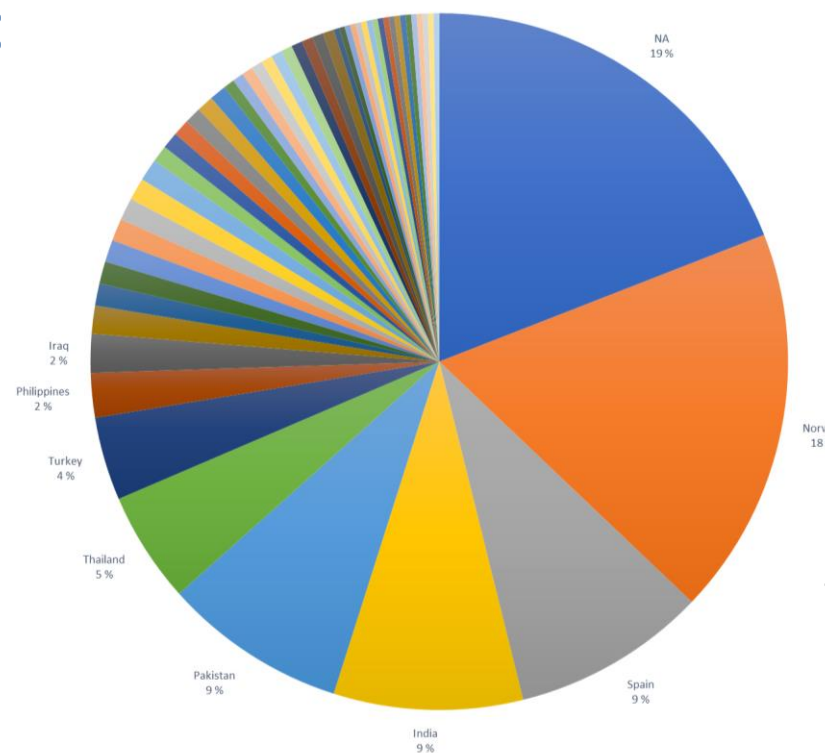
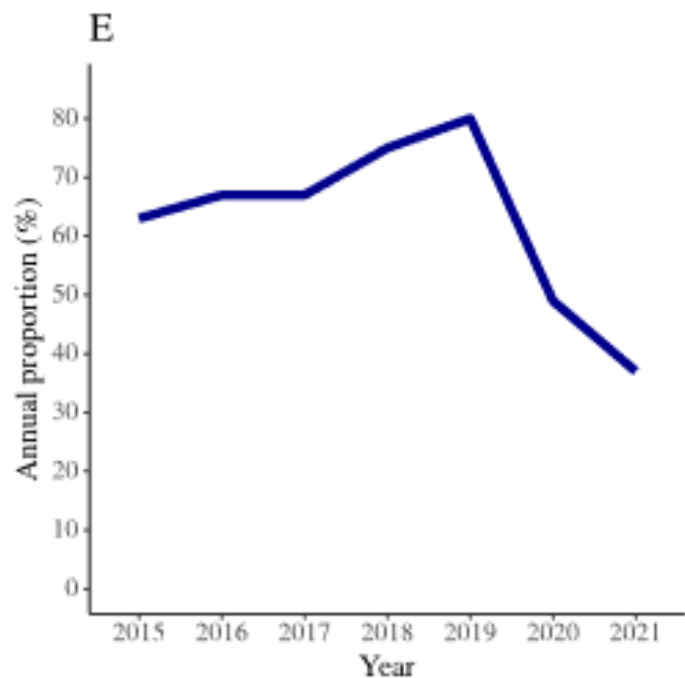
-> OR for infeksjon: 4,3 (2,6-7,1, p<0,001)

Karbapenemase-produserende *Enterobacterales*

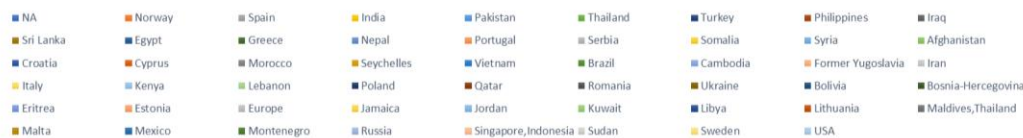

Hvor kommer de fra? (2015-2021)

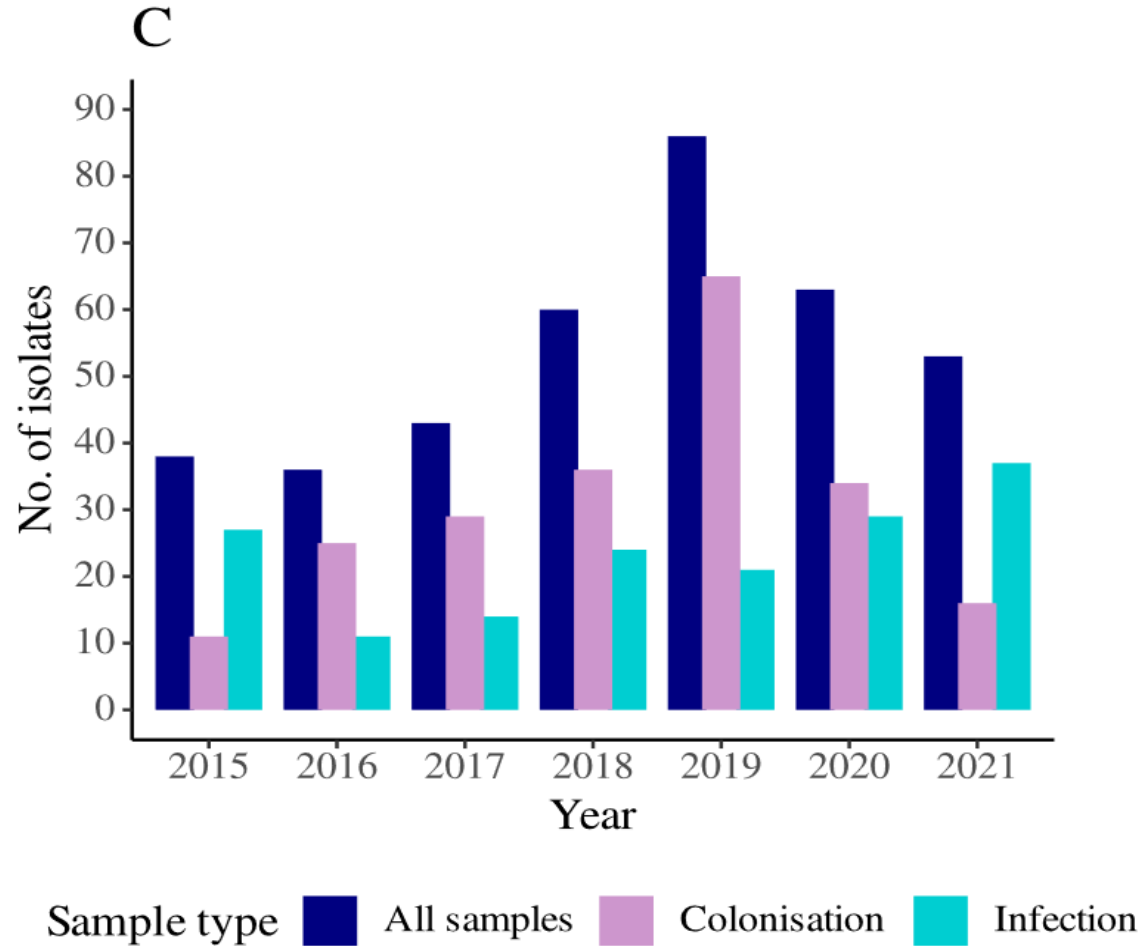
- 63 % assosiert med reise/innleggelse sykehus utlandet
- **18 % ikke assosiert med import**
- 19 % ingen informasjon

Spania, India, Pakistan, Thailand & Tyrkia -> 56 % av isolater assosiert med reise

Infeksjon vs. bærerskap

- 2015-2021: 58 % screening/kolonisering
- 2007-2014: 15 %

Karbapenemase-produserende *E. coli* 2015-2021

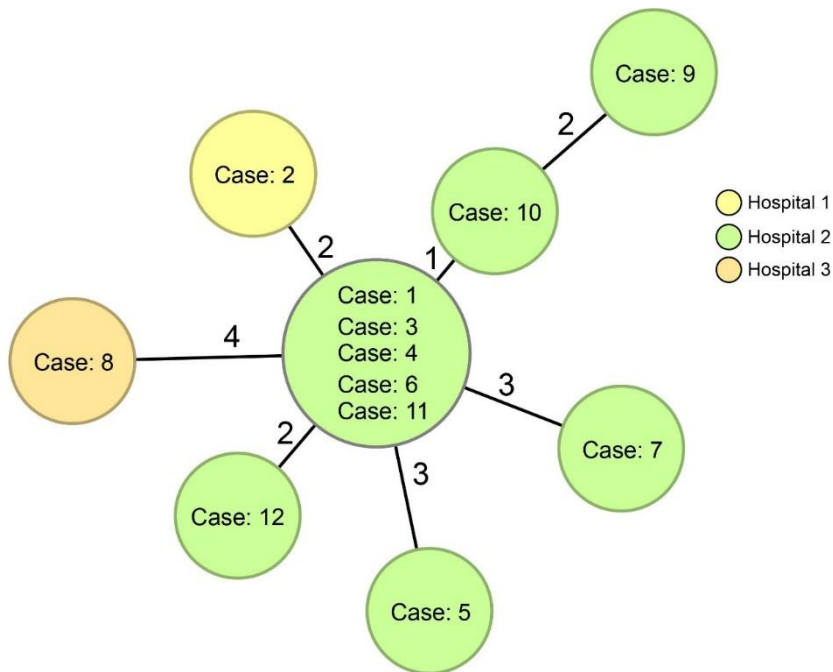
- 50 forskjellige sekvenstyper (ST)
- ExPECs: ST38 (23%), ST167 (11%), ST410 (10%), ST405 (6%), ST648 (5%)

- **ST131 (3%)**

E. coli ST38 – OXA-244

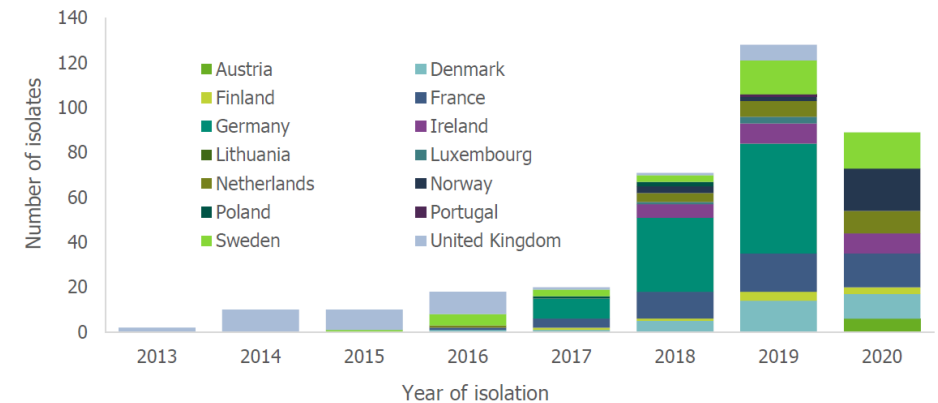
- Haukeland, Haugesund, Haraldsplass

- minus utbruddet -> kun 25% ST38 assosiert med import

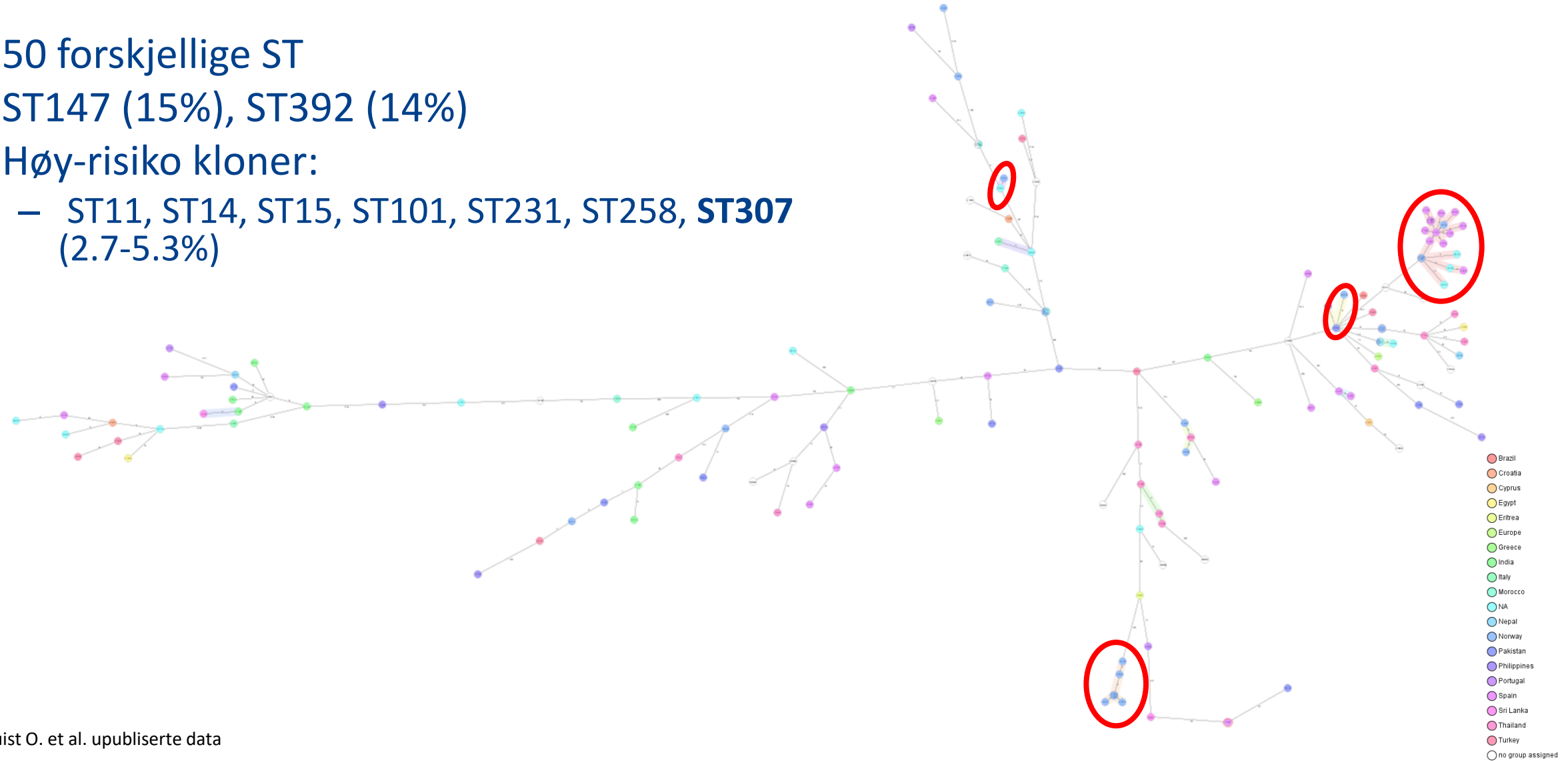
Figure 2. Number of OXA-244-producing *E. coli* ST38 isolates per year, EU/EEA and the UK, 2013–2020 (n=348)*

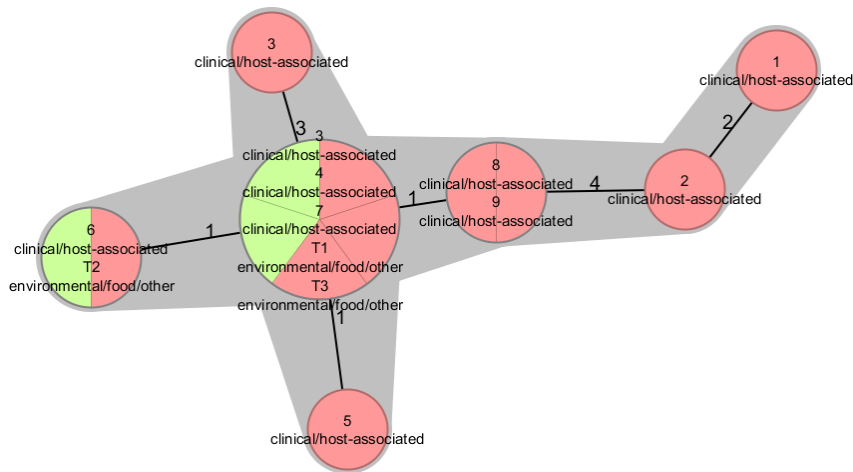
- Spredning i samfunnet?

Karbapenemase-produserende *K. pneumoniae* 2015-2021

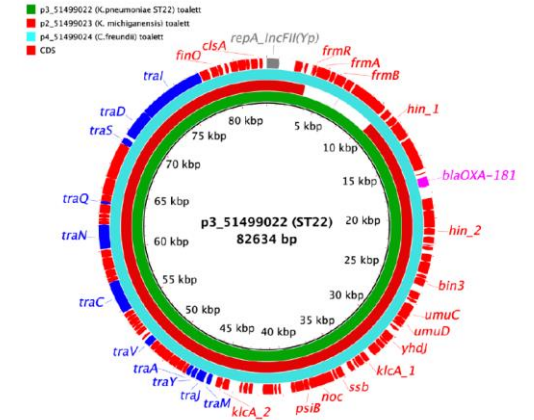
- 50 forskjellige ST
- ST147 (15%), ST392 (14%)
- Høy-risiko kloner:
 - ST11, ST14, ST15, ST101, ST231, ST258, **ST307** (2.7-5.3%)

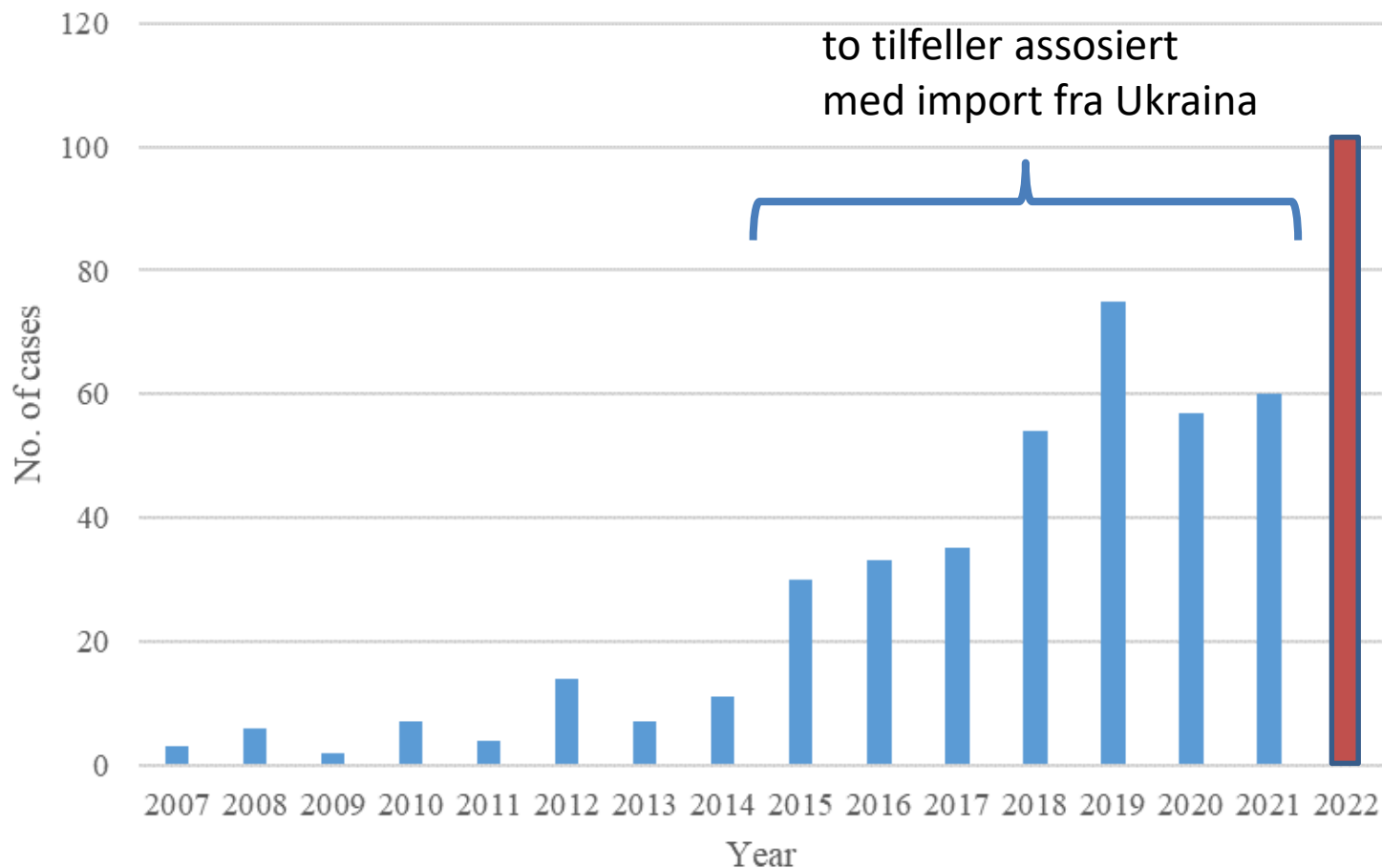
K. pneumoniae ST22 – OXA-181 (2021->2022)

- 11 pasienter
 - *K. pneumoniae*
 - *K. michiganensis*
- Miljøprøver:
 - *K. pneumoniae*
 - *K. michiganensis*
 - *C. freundii*

Ukraina

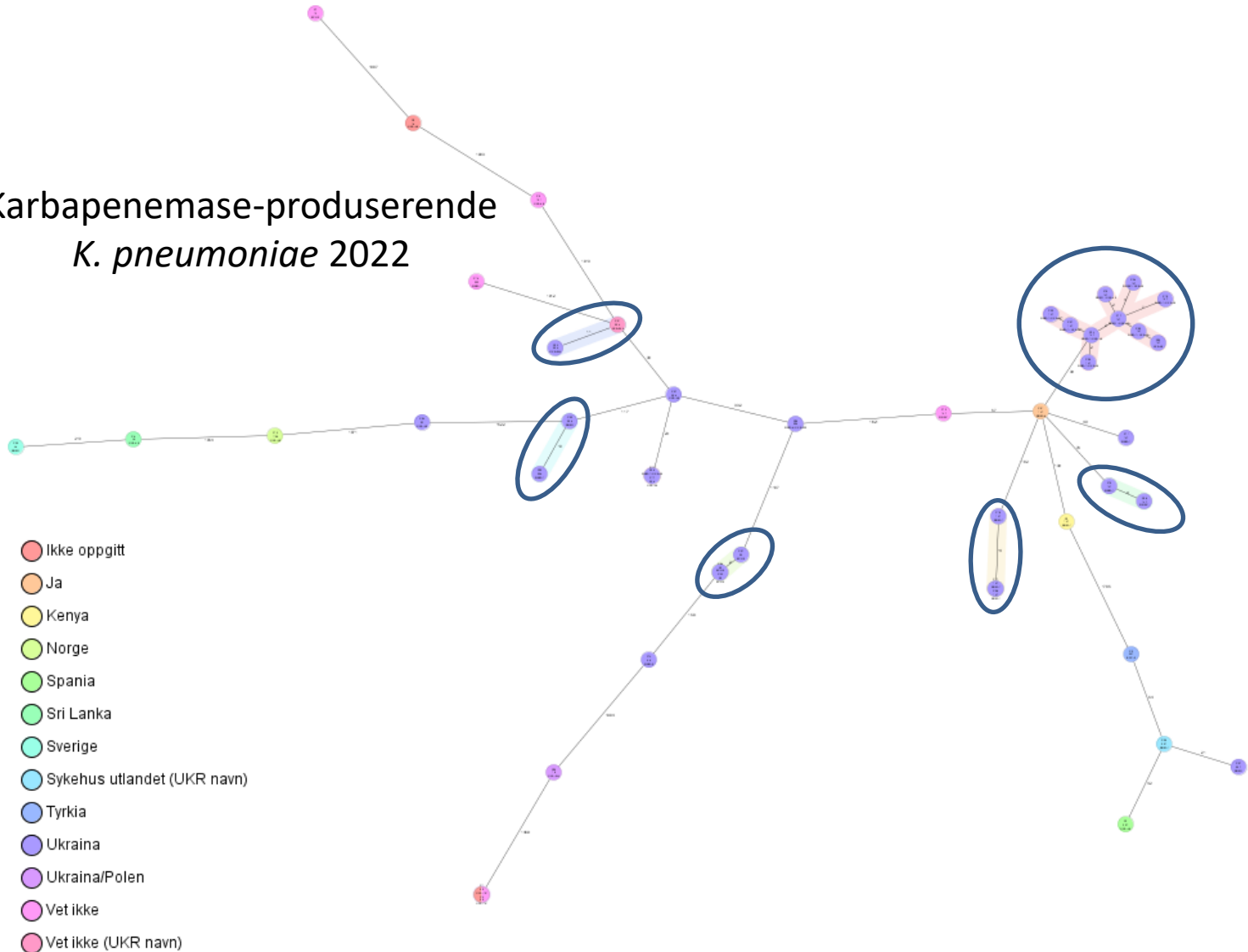
2022: 29% av tilfellene -> Ukraina

- *E. coli* ST156, NDM-5
- *K. pneumoniae* ST395, NDM-5 + OXA-232
- *K. pneumoniae* ST147, NDM-1 + OXA-48
- *K. pneumoniae* ST147, NDM-1
- *P. aeruginosa* ST1047, IMP-1
- *A. baumannii* ST400, (GES-11)
- *E. faecium* ST117, VanA

Grobunn for videre spredning i norske sykehus?

Karbapenemase-produserende
K. pneumoniae 2022

Haukeland, Stavanger, VV – Drammen,
Sørlandet, Østfold, OUS Ullevål, St. Olavs

Smittespredning mellom ukrainske pasienter
før de kom til Norge?

ESBL & karbapenemaser – hva driver spredningen?

- ESBL → CTX-M + høy-risikokloner
 - *E. coli* ST131 & *K. pneumoniae* ST307
 - -> «klon-spesifikt» smittevern?

- Karbapenemaser
 - Import
 - Diversitet av høy-risikokloner & karbapenemaser (NDM, OXA-48, + +)
 - Utbrudd i utlandet -> Norge
 - Tilfeller av regionale utbrudd
 - Kloner som spres i samfunnet? (*E. coli* ST38-OXA-244)
 - Ukraina -> økt risiko for videre spredning i Norge?

Tusen takk!

 UNIVERSITETET
I OSLO R.A. Gladstone, A.K. Pöntinen, J. Corander et al.

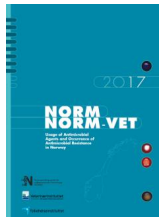
 UiT Norges
arktiske universitet F. Cleon, P.J. Johnsen, Lars Småbrekke, Kristian Svendsen et al.

 UNIVERSITETSSYKEHUSET NORD-NORGE N. Raffelsberger, L.L.E. Andreassen, G.S. Simonsen, K. Gravningen et al.
DAVVI-NOROGGA UNIVERSITEHTABUOHCEVIESSU

 HELSE STAVANGER A. Fostervold, M.A.K. Hetland, R. Bakksjø, E. Bernhoff, I.H. Löhr et al.
Stavanger universitetssjukehus

 SYKEHUSET ØSTFOLD A. Lervik Larsen et al.

 NASJONAL KOMPETANSETJENESTE B.C. Haldorsen, E.H. Josefsen, S.H. Barkhald, T. Pedersen, A.K. Pöntinen, A. Sundsfjord et al.
for påvisning av antibiotikaresistens

Alle mikrobiologiske laboratorier i Norge

+ Internasjonale samarbeidspartnere

